

SZÓSZÉK-ÚRASZTALA

ISTEN ÉS AZ EMBER SZERETETÉBEN EGYEK VAGYUNK

Mk 12, 29—31

Nagy tisztelet és kitüntetés számomra, hogy ma itt, ezen a szícszéken állhatok és beszélhetek hozzátok.

Köszönöm nektek és állami hatóságoknak, hogy meghívtatok, hogy veletek lehetek ebben a kiváló országban. Mindenekelőtt tolmácsolni kívánom Unitárius Világszövetségünk szívből jövő üdvözlését és jókívánásait.

Ebben az üdvözlésben benne van szerte a világon élő barátaitok hálás megemlékezése, akik sohasem fogják elfelejteni azt a vendégszeretetet, melyben itt részesültek az elmúlt években.

Számomra ennek a látogatásnak személyes jelentősége is van. Hasonló az én látogatásom egy zarándokláshoz, mely a Csendes-óceán partjáról indult el, ahol engem a San Franciscó-i unitárius templomban unitárius lelkészre szenteltek. Azóta az unitárius vallás tanítását hirdetem az embereknek, sok-sok egyházközségben. Az Unitárius Világszövetség főtitkáráként jóllehet felelős vagyok nemcsak egy, hanem több vallásos örökségért, én elsősorban mégis unitárius lelkész vagyok. És mint unitárius lelkész meggyőződéssel mondhatom, hogy én ma szellemi atyáim földjére jöttem. Ők voltak azok, akik a 16. században először hirdették, hogy „Egy az Isten!”

Azért jöttem ide, hogy beszéljek nektek a mi testvéri közösségünkről, az Unitárius Világszövetségről. Ennek a szervezetnek angol nyelvű rövidítése: I.A.R.F. Ahogy így kimondjuk, négy nagybetű csupán, mely úgy hangozhatik, mintha valami hús és vér nélküli, elvont fogalom lenne. De ez nem így van. Az I.A.R.F. egy nagy élő közösséget jelent, gazdag szellemi örökség és vallásos tapasztalat nemzetközi szervezetét.

Az I.A.R.F. valójában egy nagy tapasztalat.

Mindnyájunkat tapasztalatok, élmények formálnak: a saját magunk, nemzedékünk, szüleink és őseink, egyházunk és hazánk tapasztalatai.

Az én egyéni és közösségi tapasztalataim: a két világháború, az infláció, a munkanélküliség és rombolás, újjáépítés és remény, a békéért és a népek közötti megértésért való munka életformáló tapasztalatai.

Egyéni és közösségi tapasztalataim abban gyökereznek, hogy én egy szabadelvű keresztény lelkész fia vagyok. Engedjétek meg, hogy most emlékezzem erre a tényre. Visszaemlékszem arra, hogy családjamban ke-

ményen kellett dolgoznunk, mert a pénz nem jött magától, nem volt valami készen kapott dolog. Emlékszem a háborúnak arra az éjszakájára, amikor apám ott állott égő templomunk mellett. Emlékszem arra az eseményre, amikor apám és anyám a Gestapo elől rejtegették az egyházközség tagjainak névjegyzékét. Emlékszem, hogy szabadelvű keresztény egyházközségeinknek 125 éves történetük alatt a pusztaság létükért, fennmaradásukért két ízben is élet-halálharcot kellett folytatniuk, először 1848-ban, és azután 1933-ban. És még mennyi minden történt, múlt el azóta is felettünk.

Nem a ti hazátokban születtem. Nem ismerem a nyelveket. De ismerem egyházatok négyszáz éves történelmét. És hiszem, hogy ti és én, mindnyájan a közös múlt, szellemi örökség és vallásos tapasztalat közös nyelvét beszéljük.

Voltak idők és helyek a történelem folyamán, amikor az emberek falvaik és városaik körül erős várfalakat építettek, és azt remélték, hogy ezáltal semmi új és tőlük eltérő nem fog behatolni oda. Számukra a világ véget ért a hegy gerincénél, vagy a tenger partjánál. Hitfelfogásukat hasonlóképpen így körülfalasták és elzárták minden új elől.

De voltak helyek és emberek, akik a történelem keresztútjainál éltek. Hódító hadseregek haladtak el falvaik és városaik mellett. A változás minden szele megérintette őket. És ezek az emberek nem mondták: „menj el, ne jöjj közénk“ mindannak, ami új és más volt, mint eddigi életük és hitük. Nekik élniük kellett azzal, ami feléjük jött. Küzdeniük kellett vele. Ezek az emberek fogékonyak voltak az új meglátások iránt, bárhonnan is jöttek azok. És erős volt a meggyőződésük, mely érték és céltudatot adott nekik akkor, amikor úgy látszott, hogy zürzavar diadalmaskodik a világ felett.

Bizonyára felismeritek, hogy olyan országról és egyházzól beszélek, mely hasonlít a tietekhez.

Az Unitárius Világszövetség az a szervezet, melynek szerte a világon, minden földrészen, húsz országban harmincöt tagcsoportja van. Ezek a tagcsoportok különböző kultúrákból és vallási örökségből származnak. Az Unitárius Világszövetség erejét éppen ebből a különbözőségből meríti, az egyes egyházak és tapasztalatok sajátos világából, mint pl. a tietek is. Az Unitárius Világszövetség azonban nemcsak erőt merít tagcsoportjaiból, hanem lendítő erőt is nyújt tagcsoportjainak. A legmélyebb és legátfogóbb üzenete hozzátok ma ez: nem vagyunk egyedül. Ez pedig nagyon fontos, mivel egyházaink egyetlen országban sem alkotnak többséget. Az unitárius és szabadelvű keresztény egyházak jellege az, hogy bár hitelvileg különbségek is vannak közöttük, mégis mi olyan kérdéseket tehetünk fel, melyeket rajtunk kívül más egyházak nem kérdezhetnek, és kutatathatunk szüntelenül az igazság után még akkor is, ha nem látjuk előre a kutatás eredményét. S bár számban kisebbségek vagyunk, nem jelenti, hogy egyedül vagyunk, sem itt, sem a világ más részében.

Az Unitárius Világszövetség és egyházaink egy szabad, dogmai kötöttségtől mentes egyháztagság mellett állanak. Büszkék lehetünk arra a tényre, hogy a mi szabad, kötetlen állásfoglalásunk mindinkább a jövő tisztelvényének tárgya lesz. Így lesznek a tegnap eretnekségei igen gyakran a jelen nagy kijelentései.

A világ kicsi lett ahhoz, hogy megengedhetnénk magunknak, hogy szembeállítsuk az egyik fajt a másikkal, kultúrát kultúrával, Keletet Nyugattal, a világ túl kicsi lett, és a háború lángjai a szomszédunk házáról elérhetik a miénket is, ha mások segítségével nem dolgozunk együtt a lángok eloltásában.

Legyünk büszkék arra, hogy világszövetségünk és tagjai: szabad és jóakarátú férfiak és nők együtt dolgoznak azért, hogy az előítélet, elfogultság és szűkkeblűséggel szemben a türelmet és megértést állítsuk.

Négyszáz évvel ezelőtt a harangok erről a földről, ebből az országból hirdették először a türelem elvét és a különbözőségben lévő egységet. Ezt az üzenetet mindenütt felfogták, és a harangok világszerte felelnek, imádkoznak különböző nyelveken a ti hívásotokra. Olyan harangok, mint ez, amelynek zúgása a távoli Ázsiából jön: (a tokiói harangszó magnóról).

Ez a harangszó azt mondja, hogy a béke, a megértés és jóakarát evangéliuma hallhatóvá lett az egész világon, mert nem vagyunk egyedül.

„Egy ember önmagában nem lehet sziget. Minden ember része földünknek, része az egésznek. És ha csak egy göröngyöt is elmos a tenger, Európa ezzel kisebb lesz. Ennek a göröngynek pusztulása annyi, mintha barátod, testvéred vagy saját házad semmisülne meg. Minden ember halálával fogyatkozunk, mivel az emberiség részei vagyunk. Soha nem tudjuk, hogy kiért szól a harang. Én hiszem, hogy az emberért harangoznak, mindnyájunkért szól a harang mindig és mindenütt.“ (John Donne)

Az evangélium azt tanítja, hogy az Isten szellem és szeretet. A szellem és szeretet kozmikus erő, hatalom, mely épít, testvéri közösségbe fog össze, és az élet szolgálatába állít. Ezért valljuk mi, unitáriusok, hogy Istent szeretnünk és imádnunk kell lélekben és igazságban; és szeretnünk kell embertársainkat, mint önmagunkat. Ez a mi hitvallásunk, ez a mi egységünk, ez a mi győzedelmes hitünk. Amen.

DIETHER GEHRMANN

ÖRÖMHÍR

Ézs 52, 7

Minden igaz ember ezen a világon örvend annak a jó hírnek, hogy 1973. II. 27-én aláírták a vietnami háború befejezését jelentő békeegyezményt. Éppen az öröm kifejezésének az időszakában, farsang idején kelt életre ez a sok könnyel öntözött örömvirág. Boldogan fogadjuk el hát a római levél felhívását ma: „Örüljete az örvendezőkkel!“ A békeség dicséretét zengje ma minden ének, azt dobogja minden szív és erről szóljon egyházi beszédünk is Ézsaiással:

Milyen szépek a hegyeken az örömondónak lábai,
aki békességet hirdet, és jót mond, szabadulást prédikál
és azt mondja Sionnak: Uralkodik a te Istened!